

УДК 811.112.2'373.46:811.111'373.46

Хомяк Л. В.¹, Бондарєва А. І.²

¹ викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ГФ-311 НУ «Запорізька політехніка»

ЗАПОЗИЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ У НІМЕЦЬКУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНУ ЛІТЕРАТУРУ

У сучасному світі, в якому наука і технології розвиваються з неймовірною швидкістю, англійська мова відіграє провідну роль як мова міжнародного спілкування та обміну знаннями. Німецька науково-технічна література, як і багато інших, також зазнає впливу англійської мови, що проявляється в активному запозиченні англійських термінів. Г. Д. Авчиннікова та Н. В. Ставчук констатують, що з початку ХХІ століття, а особливо з 2020 року, явище запозичення англійських слів німецькою мовою досягло найвищого рівня інтенсивності з будь-коли зафіксованих [1, с. 11].

Причин для запозичень англійських термінів багато і вони очевидні: по-перше, англійська мова стала міжнародною мовою науки. У світі переважна більшість наукових публікацій виходять саме англійською мовою. По-друге, німецька мова часто не має власних аналогів англійським термінам і тому автоматично приймає оригінальний термін – адже саме його використовують у всіх міжнародних дослідженнях. Не останню роль відіграє і економія мови. Англійські терміни часто коротші і лаконічніші ніж німецькі (порівняйте: Download (6 літер) – Herunterladen (12 літер), або Update (6 літер) – Aktualisierung (13 літер)), а у наукових текстах, де дуже важлива стислість, такі скорочення стають справжнім порятунком.

Запозичення англійських термінів може відбуватися різними способами. Це може бути пряме запозичення – слово або вираз з англійської мови без змін переходить в німецьку, зберігаючи при цьому свою оригінальну форму, вимову та значення, наприклад: Computer (комп'ютер), Hardware (апаратне забезпечення), Software (програмне забезпечення), Byte (байт), Bit (біт), Cache (кеш-пам'ять), Setup-Programm (програма початкової установки), Firmware (мікропрограма), Download (завантаження) [2].

Запозичення може відбуватися також шляхом калькування. У цьому випадку англійське слово або вираз переноситься у німецьку мову шляхом

дослівного перекладу їхніх частин, наприклад: «database – Datenbank (база даних)», «network – Netzwerk (мережа)», «wireless communication – drahtlose Kommunikation (безпроводний зв'язок)», «data highway – Datenautobahn (інформаційна магістраль)», «cash machine – Geldautomat (банкомат)» [2].

У випадку гібридних утворень мова йде про лексичні одиниці, що утворені частково з рідного і частково з іноземного матеріалу, тобто відбувається поєднання англійської основи з німецькими суфіксами, префіксами, афіксами або відбувається комбінування англійських та німецьких основ у складних словах, наприклад: «downloaden (скачувати, завантажувати) – від англ. download + нім. -en», «updaten (оновлювати програмне забезпечення) – від англ. update + нім. -en», «Speichercontroller (контролер пам'яті) – від нім. Speicher + англ. controller», «Downloadbereich (розділ завантажень, сторінка завантажень) – від англ. download + нім. Bereich», «Backup-Datei (резервний файл) – від англ. backup + нім. Datei» [2].

Але мовознавці звертають увагу на те, що запозичення англійських термінів у німецьку науково-технічну літературу має як позитивні сторони, так і негативні наслідки. До позитивних сторін можна віднести те, що запозичення з англійської мови сприяють збільшенню міжнародної наукової співпраці та уніфікують термінологію у глобальних дослідженнях. Їх використання робить світові інновації більш доступними, оскільки зазвичай всі нові відкриття та технології документуються англійською мовою. Негативними наслідками цього процесу є витіснення традиційних німецьких термінів із власної мови, що може ускладнювати розуміння для фахівців не знайомих з англійською термінологією. Також це впливає на мовну ідентичність та зменшує роль німецької мови у професійному спілкуванні та науковому дискурсі.

Отже, можна дійти висновку, що запозичення англійських термінів є невід'ємним процесом розвитку німецької науково-технічної літератури, але для збереження мовної ідентичності важливо зберігати баланс між запозиченнями і розвитком власної термінології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авчиннікова Г. Д. Запозичення німецьких термінів у німецьку мову [Текст] / Г. Д. Авчиннікова, Н. В. Ставчук // *Studia Linguistica*. – 2020. – № 16. – С. 9–20.
2. Duden. Das Fremdwörterbuch [Text] / Hrsg. von der Dudenredaktion. – 13. Aufl. – Berlin : Dudenverlag, 2023. – 1208 S.